

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația Strada Gărei No. 25

Abonamentul Lei 10 pe an

Ce e de făcut pe viitor

Ce e de făcut ca să putem atrage atențiunea Țerei-mume asupra Dobrogei? asupra pasurilor și multiplelor trebuințe ale Dobrogenilor? asupra nepăsării guvernelor, asupra arbitrariului ori inacțiunii stăpânilor acestei provincii.

Atâtea întrebări asupra cărora trebuie să mediteze serios ori cine are pe inimă vre un bine al vechii provincii române.

Iată propunerile asupra cărora noi ne-am oprit.

Să ne alegem, cei ce printre ocupațiile dîli mai pot cultiva în sufletul lor și sentimente altruiste, patriotice; să ne unim și constituim pe anumite idei, închinată binelui dobrogean, lucrând și jertfind munca noastră pentru realizarea progresului comun.

Dobrogea, ca provincie nouă, cu organizație specială pentru administrația unui conglomerat de populație ortodoxă și otcioglotă;—

Constanța ca prima stație balneară și viitorul plamân al țerei românești, au trebuințele lor proprii, deosebite de ale restului țerei și orașelor regatului, pe care nimeni nu le poate ști, dacă noi nu le facem cunoscut.

Vom fi mulți, cei ce ne vom alege și ocupa de interesele publice locale, sarcina va fi ușoară; vom fi puțini, munca va fi mai

greă. În ori-ce caz vom isbuti să siluim guvernele să fie seama de interesele localității, ori de câte ori vor trata despre provincia noastră și locuitorii ei, de revendicațiunile legitime la care suntem în drept a spera.

Dar, fiindcă acest ideal, al înființării de asociațiuni, el ucru grec, dovada o avem în nereușita societății agricole proiectată în anul 1894, să încercăm ajungerea acestui scop pe altă cale. Să ne afiliem, fie-care după temperamentul său, după sonvingerile sale, cluburilor politice din Capitala, cultivând raporturi cât de strânse cu conducătorii și organele lor recunoscute, ca să-i cunoștem și să ne cunoască, să ne ajute, în guvern sau în opoziție, la realizarea diferitelor îmbunătățiri reclamate de mersul lucrurilor în Dobrogea; ar gîjându-ne a lucra în toate chipurile, să facem Dobrogea și multiplele ei trebuințe cunoscute tuturor oamenilor de Stat ai țerei;— ca nici un ministru viitor, aparție el ori căruț regim, să nu nat fie în necunoștința, ca până acum, de oameni și lucrurile din Dobrogea.

Dacă sub regimurile constituționale nu merge altmintererea—experiența e făcută cât pentru Dobrogea—și e nevoie să ne mișcăm în ruagiul general, să ne contopim în partidele și grupurile politice chemate a guverna țara, fie-care alegând ceea ce îi este mai

simpatice, mai prielnic principiilor sale intime.

Dicem și *partide* și *grupuri* fiindcă, printre noi, cele două partide de guvernământ, și se istorice, nu pot avea nici o înriurire întru cât Dobrogenii n'au contribuit la formarea lor și nici ele n'au găsit până acum momentul propice să și întindă vre-o aripă protectoare asupra vre unui unghiu al pământului dobrogean. În mijlocul acestor centre fiind, mulți din noi pot face mult bine Dobrogei, pe lângă conducătorii partidelor și grupurilor, capii ministerului actual sau viitor, întreținându-i asupra împrejurărilor și trebuințelor locale.— Un folos pentru Dobrogea poate fi cât mai nemijlocit apreciabil: ministrul va avea pe cine să consulte, în viitor la numirea capilor județelor, ca să nu se mai piarda un timp prețios cu introducerea noilor numiți, streini de Dobrogea, în sistemul administrativ local, pricina careia se datorește în cea mai mare parte nimicnicia de până acum.

O spunem acum, zăbrobiți de atâtea decepțiuni încercate, greșiți am fost noi cei de la „Constanța”—eram 10 colaboratori în primele zile ale înființării acestui ziar—când am luat hotărîrea și am preconizat neamestecul Dobrogenilor în politica generală. Dacă și pasul spre care îndemnăm acum va fi greșit, marta noastră n' e, de 10 ani de

dile—conștiința noastră absolut nepatată, că nu propunem schimbarea ținutei politice de până acum decât spre binele Dobrogei. Acum, ca să dăm cel dintâiu ființa hotărârii ce am luat, am declarat că închinăm partidului politic constituționalul, al cărui Șef este d-l P. P. Carp, ministrul fost al Domeniilor, cel mai popular printre Dobrogeni, toată munca ce vom mai putea desvolta pe viitor.

Faptele personale ale d-lui Carp, din fostul minister conservator, în legiferarea și organizarea pescuitului, în exploatarea minereurilor sub-pământene ale Dobrogei, în împaduririle orânduite și întreprinse, în expoziția de vite și alergările de cai, în regularea vânzărilor de pământ și înființarea celor 20 sate românești pe granițe, în regularea cestiunii viilor, în păsuirea, conform legii Dobrogei, a familiilor agricole stabilite în Dobrogea, și în multe alte dispozițiuni înțelepte, ne chezașuesc îndestul de tot binele ce partidul constituțional doarește și poate face pentru provincia noastră.

Pe cei ce au încrederea și convingerea—ne adresăm în deosebi Indigenilor cari n'au avut ocazia să studieze și cunoscă în destul pe acest prim barbat de Stat al țerei românești—că, ocupându-ne mereu de mai bine de un deceniu de interesele publice, cunoștem ceva mai mult de cât dânsii din rosturile politicii și bărbaților cari conduc destinele țerei, îi rugăm să ne urmeze înainte, iar pe cei ce nu se pot încă hotări la această schimbare, la această convertire politică, ca să-i dicem așa, îi rugăm să continue încă a ne ceti și pe viitor, și se vor convinge în curând că avem dreptate atât în schimbarea la care ne-am hotărât, cât și în preferința și nădejdea ce o punem în partidul constituțional.

Petre Grigorescu

O ALIANȚĂ

Organul autorizat al guvernului cerând să explece ruptura dintre cele două elemente cari compun partidul conservator, susține că constituționalii n'au făcut nicădată parte din partidul conservator având o organizație a lor, și că dacă au conlucrat un timp, au făcut aceasta în virtutea unei alianțe.

E destul de trist pentru un partid politic când afirmă că dacă a făcut ceva pentru țară—și e învederat că partidul conservator a făcut mult pentru țară, în timpul cât a stat în capul afacerilor—că a făcut o în puterea unei alianțe.

Dar fie și alianță, primim acest cuvânt, care până la un punct e esact, partidul conservator fiind compus din două elemente grupate în două cluburi politice. Inșă în acest caz, adică în cazul când există alianță, trebuie să pună fie-care ceva, fie-care capitalul său munca sa. Să vedem cam ce au pus unii și ce au pus alții.

Să începem cu cei de la clubul conservator.

Aceștia au adus drept capital de muncă și producțiune pentru țară:

Cestiunea apanajelor.

Inaetarea fortificațiilor.

Reînființarea porturilor france.

Vernescanismul.

Făcându-se alianța, cei de la clubul conservator au renunțat și la cestiunea apanajelor și la încetarea fortificațiilor și la reînființarea porturilor france și au eliminat pe Vernescanul, pentru ca alianța să fie omogenă.

Din partea constituționalilor s'a adus:

Legea vinzării.

Desființarea agiului.

Etalonul unic.

Legea minelor.

Legea modificătoare a legii pentru muncă agricolă.

Alte legi pe cari nu le mai enumerăm aci și pe cari aliații noștri de altădată le-au primit.

Intrebăm acum ce fel de alianță e aceea în care unii dau tot și ceilalți renunță la tot?

Dacă confrății de la organul autorizat al guvernului au studiat dreptul internațional, ei știu cum se califică o asemenea alianță (?)

Se poate că adversarii noștri de astăzi să ne spună: Dar uitați că d-voastră, Constituționalii, sunteți puțin la număr, iar noi partidul conservator—numele joacă un mare rol la amicii noștri de altă dată—suntem foarte numeroși și deci n'am fi putut face singuri ceea ce am făcut împreună, deci alianța își are rostul ei.

Se poate. Dar, ni se pare că amicii noștri cam exagerează lucrurile în această privință; nici noi nu suntem atât de puțin numeroși și nici ei nu sunt atât de numeroși și la adică, sunt destul bun patrioți în țara românească dispuși a primi fie o prefectură, fie un mandat de deputat sau senator, spre a ajuta un guvern cu intențiuni bune, așa că numărul nici nu joacă un rol important și totul se reduce la cestiunea: dacă cei cari se află în capul partidului au ceva în cap și sunt capabili de a pune în aplicare ideile lor.

Dacă e așa, de ce oare califică de alianță înțelegerea celor două elemente pentru o conlucrare comună și de ce nu-și însușesc cei ce se află la guvern în totul meritele regimului trecut?

Noi avem dispozițiuni mai creștinești. Pentru noi colaborarea în trecut și chiar luptele din trecut nu s'au făcut între două elemente eterogene, ci între două elemente omogene, și pentru noi d-nii P. P. Carp, Titu Maiorescu, Menelas Ghermani, Al. Marghiloman, Th. Rosetti aparțin partidului conservator și cei din clubul actualmente situat în casa Vănicu se pot lauda și mândri cu dânsii tocmai ca și noi constituționalii.

Și au interes ca să o facă cei din clubul conservator, căci dacă vor persista în a susține că între ei și noi a existat o alianță, lumea va cerceta puterile reciproce și va găsi de o parte un întreg program aplicat, iar de la alta un întreg program lăsat să se renunțat. În acest caz clubul conservator nu se va putea mândri nici cu activitatea sa din trecut și nici cu corifeii partidului din prezent.

Criza Economică în Dobrogea

O întrunire publică a proprietarilor mari rurali din Dobrogea va avea loc astăzi în Constanța, spre a se lua ho-

tărâri ce ar fi de făcut față cu nemăriturile la care sunt supuși pentru plățile către Stat, urmăriți ce se execută asupra-le cu cea mai de pe urmă rigurositate din partea administrației financiare a județului Constanța.

Imprejurările s'au astfel: afară de câte-va comune din plasa Silistra-Nouă și partea septentrională a plășii Medgidia, nimeni din restul județului, plășile Hârșova, Mangalia și Constanța, împreună cu întreg centrul Dobrogei, spre Tulcea, — nimeni n'a recoltat un bob măcar de ordu, grâu sau in; doar mei și dușie și ceva porumb, în stânga liniei ferate Constanța-Cerna-voda și pe malul Dunării, cea mai mare parte din aceste sămânături, de alt-mintrelea destul de frumoase acum, nefiind probabil că se va coci, timpul fiind atât de înaintat.

În tot Județul Constanța, afară de plasa Silistra-Nouă și cum am spus mai sus câte-va sate din plasa Medgidia, nimeni nu are un bob pentru sămânță de grâu de toamnă ori primă-vară, ordu, ovăș sau in.

Banul n'au asemenea nimeni, nici proprietarii mari nici micii plugari.

Economii de vite, ceia-ce au înșasat pentru produsele animalelor, au plătit paguba de la arătura; căci, e bine înțeles, toți economii trebuie să facă și plugărie, pentru a putea nutri vitele.

Banca și Creditul Agricol și-au închis ghișeurile cu desăvârșire pe anul acesta, ne mai făcând nici o operație de orice nu pot strânge absolut nimic din împrumuturile făcute, și e natural nu mai pot face altele.

Speculanții nu dau plugărilor nici un ban, fiindcă n'au nici o garanție de plată tot avutul plugărilor, mari și mici, fiind sequestrat: producția pământului la Stat, pentru câștigurile de cumpărare și rescumpărare, trecute, curente și viitoare, vitele la Credit sau la Banca Agricolă, privilegiate în primul rang.

Statul nu dă sămânță, speculanții asemenea nu, fiindcă nu au nici o garanție că și mai pot câpăta sumele. Nu se vor cultiva din anul acesta de cât moșiile particulare, unde proprietarul, ipototecându-și moșia, poate cumpăra sămânța care o va da la țeran să o semene și recolteze, pe moșia lui, unde e stăpân, unde privilegiile statului nu'l pot atinge, luând din el două banițe și dând țeranului una.

Pământurile țeranilor vor rămâne

necultivate, în detrimentul sătenilor, în detrimentul producției generale a țării.

În Dobrogea nu există țeran care să nu aibă cel puțin 20 hectare teren (donde loturi mici): pe numele femeii și bărgatului și alte câte și ce hectare pe numele fie-cărui copil, sau 25, un lot mare și unul mic de 15 hectare — satele noi înființate de domnul Carp —; prin urmare fie-care țeran are o datorie fiscală de 60—120 lei, plus o datorie de cel puțin 200 Lei la Creditul Agricol.

Ori-cât ar fi de mare producția anulului viitor a acestor hectare, presupunând că ar da cine-va țeranului sămânța de geaba, ea nu va putea acoperi dările privilegiate, traiul și sămânța necesară pentru anul următor.

Deci pământurile țeranilor vor rămâne sterpe pe anul viitor.

Să concretisăm.—Țeranii dintr-un sat nou înființat, Pantelimon d. ea., situat în Centru Dobrogei, veniți de 1 an și 2 acolo, vre-o 70 de familii, toți având câte 25 hectare, nefăcând absolut nici un bob de grâu, ordu, mein, in, ovăș, fasole, nici un bob de păpușoiu, străin fiind cu desăvârșire de cunoștința prin orașe; — nefiind în sat un proprietar mare, care iar putea primi să-l lucreze moșia lui în condițiile arătate mai sus cum deja practicăm unii, din nenorocire puțini, fiind rari de tot proprietarii mari în Dobrogea, — ce se vor face țeranii din acest sat? și sute alte sate în aceleași condiții??

Domnul Ministru de Interne binevoioscă a vizita și Dobrogea, însă la țară, nu pe covorele de Siria, ce, când va veni, suntem siguri că ise vor întinde până la hotel Carol, și va vedea că miseria în care e țeranul dobrogean e nu se poate mai neagră, și că numai gândurile altor locuri, America cu Clondik, unde sunt imbiat d. ea să se ducă coloniile române, Moșii din Molciovă, Arabași etc. pentru care li se oferă și banii de drum, preocupă toate spiritele.

Ne facem ca și altă-dată datoria a semnala cazul la cunoștința celor ce sunt datorii a lua măsuri, spre a cruța țării rușinea emigrărilor, și Dobrogei pustiirea cu desăvârșire.

Ar fi un singur leac la toate aceste nenorociri: guvernul să garanteze inițiativa particulară pluta la timp a împrumutului de sămânță a țării și ce

numai această inițiativă particulară ar putea face acum țeranului. Lucrul e foarte simplu: s'ar dice, printr-o comunicație în Monitorul Oficial, că: datoarea pentru sămânță, contractată în regulă, pe anul acesta va fi cea din data privilegiată printre toate celelalte privilegii prevăzute de legile respective.

Pentru Dobrogea, unde fie-care locuitor rural e proprietar și cultivator, această dispoziție e absolut necesară; alt-mintrenea nu vom avea anul viitor, cu toate că vitele sunt peste tot asigurate, nici a țecăa parte din cât se seamănă de obicei.

INFORMAȚIUNI

Catre Domnii Abonați

Fiind mulți cărora le place să citească ziarul nostru fără să și aducă aminte, cu lunile, că trebuie și plătit, căci n'avem nici un sindicat pentru împrăștierea foiei pe credit, din care cauză am spus totdeauna că abonamentele trebuiesc plătite înainte cu și vândăr le cu numărul, ne facem datoria a ruga pe cei retardari, să se gândească la cheltuielile ce avem, și să se grăbească cu achitarea; iar pe cei ce nu vor să mai continue abonamentul, îi rugăm să facă lucrul cel mai simplu, cruțându-ne, nouă, cheltuielile, și d-neilor supărărilor incasatorului: să ne restituie acest număr — bine și frumos ar fi: cu costul numerelor primite până acum și neuchitate.

REDACTIUNEA

— x —

În atacarea pescăriilor d-nul ministru N. Fleva a decis reorganizarea serviciului, lăsând d-lui Dr. Antipa numai privegherea serviciului exterior, pe când cel central a trecut la serviciul ordinar administrativ din ministerul Domeniilor.

În deciziunea d-lui Ministru, reproducă cu litere grase de ziarul „Dreptatea“ nu mai e vorba nici de hoști nici de falșuri, nici de 200.000 lei furat, ci d-nul ministru dice: „Vedând abuzurile constatate în administrațiunea pescăriilor Statului“, și „Constatând din inspecția noastră multe neregularități provenite mai cu seamă din lipsa unor norme fixe de procedare și a unor inspecțiuni dese și regulate“.

Auți D-ta, ce descoperă un ministru? abuzuri și multe neregularități, provenite mai cu seamă din lipsa unor norme fixe de procedare, — un le? — la regia pescăriilor din Dobrogea abia, înființată, la care mănuesc peștele și cel puțin 1 milion lei, anual, o mie de funcționari, pușcă'n lună,

carl primesc a servi și locui pentru câte 30-50 lei lunar, plătiți la 3 luni, băuile și virógele Deltei Dunărei, populată vara numai de țânțari și țânși iar iarna, de ba-ghite și porci sălbateci.

Mare treabă!

Și pentru aceste *irregularități* și *abusuri* se începe acest serviciu într-o rețea nepenetrabilă de formalități ale serviciului ordinar, din desgustul cărora un inspector de pescări și-a sburat anul trecut parte din crieră; iar pentru lipsa unei sume de 10,000 lei, timp de 5 ani, la o gestiune de 4-5 milioane, se tornă la pușcărie singurul funcționar meritoriu din totă gospodăria pușcăriilor, administratorul general al pescăriilor dobrogene.

Tot în „Dreptatea” și tot cu litere grase, mai cetim o telegramă din Tulcea, că saū găsit în latrina locuinței lui Cordea, „côna Lina” și Econom, comptabilul agenției, niște fragmente de hârtii care ar fi fost odată ordine și hârtii oficiale, distruse de tovarășia celor trei, spre a face să dispară probele delictului comis.

Noi mai lesne credem alt-ceva: „Cóna Lina” eroina „Dreptății”, damă delicată, contrariată fiind de iritația ce-i producea aciditatea prea mare a cernelii cu care se tipărese mai numai în *zett* unele ziare, va fi încercat vre-o dată întrebnițarea altei hârtii mai puțin acidulată, și o fi nimerit în coșul biuroului agenției.

* * *

Ziarele din Tulcea, guvernamentalul „Istrul” și opozanta „Streajă a Tulcei”, nu afirmă nimic din hoția celor 200,000 lei la cât prețuesce „Dreptatea” furturile comise; Cunoșcem pe Cordea și îl scim sărac în totă accepțiunea cuvântului: unde sunt banii D-le Cogălnicean? ați descoperit ceva pe la Caransebeș? Ministrul vă permite a tipări un diar al cărui Director sunteți: vă rugăm răspundeți, să scie Dobrogenii de rostul regiiei bine-cuvântată a pescariilor. Orî și arătările ce faceți acum, prin ziarul d-lui ministru al Domeniilor, sunt ca și cele de acum doi ani: când se spunea că saū închis în județul Constanța, o mic de

cărciume ale Moscuiilor și s'au șters din listele electorale 40,000 de alegători comunisti!

— x —

Se anunță venirea în Constanța a d-lui Prim-Ministru G. Cantacuzino, care pleacă mâine Lună la Tulcea, iar de aci în Constanța.

— x —

În urma unui ordin al d-lui ministru de resbal, granița dispere Bulgaria va fi pădită pe viitor de miliția teritorială, soldați cu schimbu', iar nu de miliția permanentă cum a fost până acum.

— x —

D-l Șef al Poliției Constanța, încă nu s'a înapoiat la post, lipsind de mai multe săptămâni, de și n'ar fi având de cât un concediu de 8 zile.

Sub-prefectul de Medgidie lipsesce asemenea de mai-multe luni de la post, tot fără concediu.—Cine răspunde de prestigiul șefului județului?

— x —

Meiul și porumbul împărțit la săraei aū fost luat numai de populația tătară. Românii s'aū obținut în genere, așteptând porumbul de la Stat și județ, ce li se dă cu plată, pe așteptare.

— x —

Alegerea Muftiului s'a amânat din nou pentru o dată necunoscută, d-l ministru de culte neputând fi în București la 27 curent, pentru când era făcută a doua convocare.

Ni se afirmă că guvernul turc ar fi numit deja pe Muftiul Constanței dându-i-se și Beratul, dar nu-l poate trimete, fiind-că nu-l primesce guvernul român.

Tocmai chestia Mitropolitului Antim.

— x —

Distinsul profesor universitar și avocat, d-l P. Misir, rectorul Universității din Iași, s'a mutat în Capitală

— x —

Statele bulgare din Tulcea și căror locuitorii caută să-și vândă pământurile cum am dis în numărul trecut, sunt: Potur, Hamangi, Beidat, Sari-ghiol și satul tătăresc Toesoi, din care aū și plecat deja jumătate locuitorii.

— x —

Pământurile proprietate absolută, adecă așa numite *renunțate*, singure se pot vinde saū hypoteca în județul Constanța. Pentru celelalte categorii trebuie neapărat autorizație ministerială, care nu se dă de cât cu mare greutate.

— x —

În numărul viitor vom publica un articol al d-lui C. Pariano, relativ la înființarea *Marelui Institut financiar Român* de către proprietarii fonciari români, propus și dezvoltat printr'un Apel adresat acestora de d-l N. D. Preda, economist din București. Cu numărul viitor sperăm să putem distribui pe lângă jurnal și acel important memoriu, pe care d-l Pariano a pus să se retipărească aci în 500 esemplare.

— x —

Aflăm cu plăcere că tânărul Tănăsescu Ovid fiul d-lui G. Tănăsescu, Profesor din localitate, a reușit cu deplin succes printre elevii bursieri, de la liceul model din Iași. Este primul elev dobrogean care pătrunde în această bine-intocmită instituție culturală.

DE VINZARE o scrôfă ne mai vândută până acum. Fățătoarea comună cu locul de eșirea escrementelor, fată în termea mediu câte 10 pureci și e aproape de fătat de vinzare în str. Daciei No. 23. Bucur Ionescu.

Clayton & Shuttleworth

BUCURESCI

117.—CALEA DOROBANȚILOR.—117

CRAIOVA

18.—STRADA BUCOVET.—18

MAȘINE AGRICOLE